

**Capricornus, Samuel Friedrich Bockshorn**, skladatel, kapelník, pedagog, narozen 21. 12. 1628, Žerčice (u Mladé Boleslavi), zemřel 10. 11. 1665, Stuttgart.

Vyrůstal v rodině evangelického kněze, která pro své augsburské vyznání odešla za třicetileté války do Maďarska (1639). Vystudoval gymnázium v Šoproni, kde také zpíval v chrámovém sboru, pokračoval studiem teologie a filozofie ve Slezsku a v Německu. Po krátkém pobytu a dočasném zaměstnání ve škole v Štrasburku studoval hudbu ve Vídni (1649) a dva roky (1649-51) působil jako soukromý učitel v rodině lékaře W. Raybera v Bratislavě. Krátce po sňatku s dcerou evangelického kněze E. Knoglerovou, s níž měl čtyři děti, byl v březnu 1651 jmenován učitelem hudby na evangelickém gymnáziu, nedlouho poté také hudebním ředitelem kůru chrámu Nejsvětější Trojice v Bratislavě. Na **svoji** žádost byl po roce zbaven výuky a věnoval se tak výhradně řízení kůru a kompozici.

Z Bratislavy odešel Capricornus pro zhoršený zdravotní stav do Stuttgartu, kde byl v dubnu 1657 jmenován dvorním kapelníkem württemberského vévody Eberharda III. I zde našel výhodné využití svých skladatelských schopností, které však byly poznamenány sporem s varhaníkem kolegiátního kostela Phillipem Friedrichem Böddeckerem. Ten pravděpodobně ze žárlivosti, neboť byl kandidátem na post dvorního kapelníka, který Capricornus získal, sepisoval kritiky Capricornova kompozičního stylu. V odpovědích na polemiky se Capricornus odkazuje na G. Valentiniho, G. A. Bretaliho či G. Carissimioho, jejichž skladatelský styl a estetiku následoval. S těmito i dalšími hudebními osobnostmi včetně dvorní kapely ve Vídni udržoval Capricornus kontakt, některé jeho skladby se dostaly **mmj.** i G. Carissimimu, který je uváděl na kůru u sv. Apolináře v Římě. Mezi jeho žáky patří např. J. Pf. Krieger, J. Fischer, G. Chr. Strattner.

Největší část Capricornova hudebního odkazu tvoří díla z období jeho působení v Bratislavě. Zkomponoval zde 112 skladeb, mnohé z nich vyšly tiskem ve sbírkách *Opus Musicum* (1655) a *Jubilus Bernhardi* (1660), některé z nich byly vydány posmrtně ve sbírce *Opus auerum missarum* (1670). Kromě svých děl uváděl Capricornus jako kapelník také skladby současných italských skladatelů (G. A. Rigatti, C. Monteverdi, A. Grandi, G. Rovetta, G. Carissimi atd.), stejně tak i skladatelů německého původu (M. Praetorius, H. Schein, H. Schütz atd.). Významně se tak zastal o vysokou uměleckou úroveň v Bratislavě, o níž hovoří tři dochované hudební inventáře.

Capricornus byl často označován za výraznou osobnost vývoje německé duchovní hudby v období mezi H. Schützem a J. S. Bachem. Soupis děl čítá na 400 skladeb rukopisných

i tiskem vydaných, nedochovaly se z nich převážně světské skladby, které zahrnovaly opery, balety a komorní repertoár. Pod vlivem G. Carissimiho užil fúzi motetového stylu s novými italskými světskými formami, jíž přispěl k rozvoji duchovního koncertu a chrámové kantáty. Několik menších koncertů se dochovalo ve sbírkách *Geistliche Harmonien* a *Theatrum Musicum*, písňová tvorba převážně na latinské texty s doprovodem bassa continua ve sbírce *Geistliche Concerten*. Na našem území se v hudební sbírce v Kroměříži dochovala *Vánoční mše*, *Dixit Dominus* a *Magnificat* z roku 1656.

## ***I. Lexika***

Dlabacz.

ČSHS

MGG<sup>2</sup>

New Grove<sup>2</sup>

PHSN

## ***II. Ostatní***

Buchner, Hans: Samuel Friedrich Capricornus (1629-1665). Sein Leben und seine Werke. Diss. Univ. Mn. 1922.

Rybarič, Rychard: S.C. v Bratislavě (S. C. in Bratislava), in: Slovenská hudba XIV, 1970.

Rybarič, Rychard: Judicium Salomonis. Samuel Capricornus a Giacomo Carissimi, in: Musicologica slovacca III, 1971, 161–79.

Sittard, Josef: Samuel Capricornus contra Philipp Friedrich Bøddecker. Sammelbände Der Internationalen Musikgesellschaft 1991, 3(1), 87–128 .

*Petra Švandová*